

XEROPHYTA

Contactblad van de afdeling Wageningen e.o.
(opgericht 1 mei 1955)

Jaargang 25 no.3
Mei 2021

**Afdeling 'Wageningen en omgeving' van Succulenta,
Koninklijke Nederlandse vereniging van liefhebbers van cactussen en
andere vetplanten**

Wist u dat.....

- Een bladcactus ook in de winter kan bloeien?
In mijn broeikas, 11 graden, zaten er in december 4 rode bloemen in!
Weet iemand de naam van deze cactus?
- Ik heb al 14 jaar een woestijn plantje (Mesem), hij bloeit meestal in december / januari en heeft dus duidelijk een tegenovergesteld klimaat in zijn genen.
Op het plantenkaartje was de naam niet meer zo duidelijk maar ik heb de juiste naam toch op het internet kunnen vinden en deze was:
Cerochlamys pachyphylla of in het Zuid-Afrikaans: **pronkvingertjies** en dus duidelijk **tjies** op het eind! Grappig!

http://lifle.info/Encyclopedia/SUCCULENTS/Family/Aizoaceae/15689/Cerochlamys_pachyphylla

Wie is wie ?

Coert van Dijk heeft mij vorige maand gevraagd om een stukje over mijzelf te vertellen in deze rubriek. Mijn naam is Bram Munters. Ik ben geboren op, toen nog een eiland, Goeree-Overflakkee en opgegroeid in het dorp Den Bommel en getrouwd met Marjan, afkomstig uit Amersfoort. We hebben twee dochters en inmiddels vier kleinkinderen.

Na mijn middelbare schooltijd eerst een zestien maanden in militaire dienst en daarna aan het werk in de accountancy en tegelijkertijd, in de (vele) avonden een aantal studies gevolgd waaronder als laatste afgestudeerd in de accountancy. Mijn werk bestond eerst uit de accountantscontrole van kleine en middelgrote gemeenten in de regio Zuid-Holland en later Arnhem. De laatste twintig jaar heb ik als “internal auditor” bij de gemeente Utrecht gewerkt wat bestond uit het doorlichten en beoordelen van Utrechtse bedrijfsprocessen en (vermoedens van) fraude en misbruik van (subsidie)gelden onderzoeken. Een afwisselende en spannende maar drukke baan, vooral in combinatie met studie en hobby orgelspelen en natuurlijk de planten. Na mijn huwelijk met Marjan hebben we nog een tiental jaren in Oude Tonge op Flakkee gewoond. Daar kreeg de kweek van (kuij)planten mijn interesse, naast een flinke groententuin.

Tien jaar later, inmiddels verhuisd naar Ede, kwam ik via Anton Hartsuiker in contact met Succulenta. Hoewel cactussen eerst niet specifiek mijn interesse hadden ben ik toch lid geworden. De maandelijkse bijeenkomsten van de vereniging en vooral het jaarlijkse uitstapje inclusief de aanschaf van nieuwe planten, waren favoriet. Ik had alleen een flink aantal agaves en yucca's, en daarnaast een kleine fuchsiacollectie in mijn bezit. Ook al de beschikking over een kleine kas, en de overgang naar ook cactussen erbij was een kleine stap, hoewel kuijplanten toch de boventoon bleven voeren, zelfs tot nu aan toe. Wat betreft de cactussen heb ik wel een ietwat afwijkende beleving dan de meeste liefhebbers in onze vereniging: namen van cactussen interesseren mij nu nog steeds niet zoveel. Ik ben al blij als ik de familienaam kan oplepelen. Dus de jaarlijkse nieuwjaarsquiz is aan mij niet besteedt, hoewel ik voor sommige leden van de vereniging respect heb als ik ze spontaan de meest ingewikkelde soortnamen hoor roepen met daarbij vaak ook nog de complete verzorgingstips. Cactussen bij mij staan door elkaar heen en krijgen nagenoeg allemaal dezelfde verzorging. Nog meer afwijkend van de meeste cactusliefhebbers is het volgende: het wel of niet in bloei krijgen van cactussen is voor mij ondergeschikt. Niet-bloeiende cactussen en andere niet-bloeiende planten hebben ook mijn grote interesse. De schoonheid door vorm en groeiwijze van de plant is voor mij veel belangrijker dan de, meestal kortdurende, bloei. Ik zal dan ook niet snel vergeten en viel dan ook van mijn

stoel toen tijdens een lezing op een verenigingsavond een (bekend) gastspreker zonder scrupules verklaarde vaak cactussen in de kliko te gooien als hij ze eenmaal in bloei had gezien.

De cactussen en vetplanten, en 's winters ook de yucca's en agaves staan nu bij mij in een aparte kas bij elkaar.

De cactuskas

In 2008 zijn we uit de bebouwde kom van Ede verhuisd naar een huisje in het buitengebied met een flinke lap grond. Uit de onderdelen van een professionele tuinbouwkas via de broer van een vroeger succulentelid (Fred Thijssen uit Herveld) gekocht, heb ik tien jaar geleden, naast de cactuskas, een flinke kas gebouwd voor opslagruimte voor de kuipplanten in de winter en voor kweek van tomaten, druiven, paprika's en pepers in de zomer. Het aantal kuipplanten liep met de bouw van een grote kas daarna pas echt goed uit de hand en de collectie is inmiddels uitgebreid met een aantal flink uit de kluiten gewassen boomvarens (Dicksonia's en Cyathea), diverse soorten palmen en enkele zeer oude olijfbomen.

Kuipplanten in de zomer

Boomvarens (Dicksonia en Cyathea)

Twee weken geleden planten naar buiten, met grote cycas palm(links) en Dascylirion(rechts) op de achtergrond

In het voorjaar, na de nachtvorsten, ben ik twee volle dagen bezig om alles weer buiten te krijgen. Een groentetuin en een twintigtal fruitbomen daarbij maken het plaatje compleet. In het voorjaar, april en begin mei, gaat de wekker vaak om vier of vijf uur in de vroege ochtend wanneer er flinke nachtvorst

wordt verwacht die de fruitbloesem bedreigen. Ook dit jaar was dit het geval. En nu maar hopen dat het niet voor niets is geweest.

Bram Munters

Belevenissen tijdens botanische trip door Zuid-Afrika in 2013

Deel 1

Na meerdere trips door West-Kaap, stond voor 2013 de naast gelegen provincie Oost-Kaap op het wensenlijstje. Als je uitgangspunt is in zo min mogelijk tijd zo veel mogelijk zien, dan is de keuze tussen zelf op pad gaan of een gids inhuren snel gemaakt. Ik benaderde Cameron McMaster of hij mij een week wilde rondleiden door de provincie Oost-Kaap en hiervoor een programma wilde opstellen. Dat wilde hij en eind januari 2013 stapte ik samen met twee reisgenoten in het vliegtuig naar Johannesburg, om na een binnenlandse vlucht naar Oost-Londen bij Cameron in zijn auto te stappen. Hij verspilde weinig woorden en tijd. We hadden maar een week, dus we gingen direct op pad.

Botanical mosaic

Zuid-Afrika wordt een floral kingdom ('plantenkoninkrijk') genoemd; een grote diversiteit aan plantengroepen en planten. Het is niet één uniform gebied, maar het is opgebouwd uit meerdere unieke gebieden. Eén van deze regio's is de Albany Centre, liggend in Oost-Kaap en grofweg begrensd door de Indische Oceaan, Port Elisabeth, Aberdeen, Middelburg, Queenstown en Kei Mouth. De strook langs de kust, tussen Port Elisabeth en Kei Mouth is een op zich staand gebied dat de naam botanical mosaic ('botanisch mozaiek') draagt. Het dankt zijn naam aan de diversiteit aan vegetatietypen, en klimaattypen, langs deze kust: graslanden, bossen, struikgewassen (thicket), duinen en fynbos. Het westelijk deel van de Albany Centre kent een karroo vegetatie. Hier zijn de winters koud en loopt de temperatuur in de zomer op tot boven de 40 °C. De vegetatie is met name succulent.

Afb. 2. Monding van de Kei River in de Indische Oceaan.

Afb. 3. Karoo vegetatie in de omgeving van Cradock.

Coastal grassland bij Morgan's Bay

Morgan's Bay ligt aan de Indische Oceaan en is een populaire vakantieplaats in de zomer. Het weer valt wat tegen. De zon schijnt niet en de temperatuur is zo'n 15 °C. Cameron neemt ons naar een weiland dat grenst aan de cliffs van de Indische Oceaan. Het vegetatietype hier heet coastal grassland ('kust grasland'). Tussen en naast het gras groeien allerlei inheemse planten:

Asclepias gibba, *Gladiolus wilsonii*, *Lobelia coronopifolium* en *Hibiscus macrocarpus*. In een poel in het weiland groeien *Nymphoides pellata* en *Nymphaea capensis* gebroederlijk naast elkaar. Vlakbij deze poel staan enkele *Disa polygonoides* planten in bloei.

Afb. 5

Afb 6

Afb. 5. *Watsonia pillansii* groeit op enkele honderden meters van de Indische Oceaan.

Afb. 6. De blauw bloeiende *Nymphaea capensis*.

Het resultaat van 100 jaar geen bomen kappen

Een volgende stop is een houtvesterij in de omgeving van Stutterheim. Cameron heeft samen met zijn vrouw Rhoda op verzoek van het bedrijf de vegetatie van een beboste heuvel in beeld gebracht. Deze heuvel is 100 jaar geleden voor het laatst gekapt. Cameron vertelt dat er honderden bijzondere planten groeien. We zullen ze niet allemaal te zien krijgen. Het is al later in de middag en het lijkt te gaan regenen. De terugtocht gaat over rotsen en Cameron heeft het niet op natte stenen: glad en voordat je weet ga je onderuit en breek je wat. We duiken het bos in. Het is vrij donker in het bos door het bladerdek van de bomen en dat het zwaar bewolkt is. We zien onderweg onder andere *Lapeirousia laxa* en *Streptocarpus rexii*. We lopen langs de bedding en watervalletjes van een stroom. Het is ondertussen gaan regenen, de stenen zijn nat, dus rustig lopen. Is niet erg, dan is er voldoende tijd om naar planten te speuren. We zien *Scadoxus puniceus*, *Bowiea volubilis* en *Ornithogalum longibracteatum* (nu *Albuca bracteata*).

Afb. 7

Afb. 9

Afb. 8

Naast deze beboste helling ligt een stuk land dat vorig jaar op een beheerste wijze is afgebrand. De zwartgeblakerde Protea struiken steken als bewijs boven het groene gras uit. Hier moet het een en ander in bloei staan. Dat klopt. Ik zie met name aardorchideeën zoals *Eulophia ovalis*, *Diasca regensis* en *Striga bilobata*, de succulente *Euphorbia bupleurifolia* en de wit-paars ‘bloeiende’ parasiet *Harveya speciosa*.

Afb. 7. *Eulophia ovalis*.

Afb. 8. *Euphorbia bupleurifolia* tussen het gras.

Afb. 9. *Harveya speciosa*.

Peter Knippels

Vraag en aanbod

Aangeboden door Coert van Dijk: bims, 10 liter voor € 3,20.

Mee te nemen naar de vergadering of af te halen in Overberg. Graag van tevoren een mail of telefoontje.

Activiteitenkalender

Helaas is het door de coronamaatregelen nog niet mogelijk een bijeenkomst te houden. Als het weer wel kan wordt het programma per mail toegestuurd.

Kopij gevraagd: kopij voor het zomernummer van Xerophyta graag uiterlijk 15 juli inleveren.

Contact

Chris Geris, tel: 0318-417319, email: chrisgeris@planet.nl

Lidmaatschap

Contributie afd. Wageningen e.o.: € 25, gezinsleden € 12,50 en jeugdleden € 10 per jaar.

Contributie overmaken op rekeningnummer NL42 INGB 0007 4090 94 ten name van: Succulenta afd. Wageningen e.o.

Vergaderlocatie

Zaal van de speeltuinvereniging "Tuindorp"
Floralaan 20/B te Wageningen. Tel.: 0317-411601

Omslagfoto: Euphorbia stellata